

4. Про затвердження Положення про вищі навчальні заклади МВС: Наказ МВС України від 14.02.2008 № 62. - [Електронний ресурс]: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0193-08>.

5. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 № 1789-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 53, ст.793.

6. Статут Національної академії прокуратури України. - [Електронний ресурс]: <http://www.ap.gov.ua/ua/pdf/0011.pdf>

7. Про Академію. - [Електронний ресурс]: <http://www.academy.ssu.gov.ua/ua/about/Pro-Akademyu.htm> (24.10.2012)

8. Бандурка О.М. Управління в органах внутрішніх справ України: підручник / О.М. Бандурка. - Х.: Ун-т внутр. справ, 1998. - 480 с.

9. Коваль Л.В. Адміністративне право / Л.В. Коваль. - К.: Вентурі, 1998. - 208 с.

*Ізбаш К.С.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри адміністративного права та
адміністративного процесу ОДУВС
Надійшла до редакції: 28.09.2014*

УДК 351.72:347.73

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Гомон Д. О.

У статті розглядаються основні проблеми фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я та пропонуються шляхи їх вирішення, враховуючи моделі фінансування цієї сфери в зарубіжних країнах.

Ключові слова: сфера охорони здоров'я, фінансове забезпечення, проблеми фінансування, медичне страхування.

В статье рассматриваются основные проблемы финансового обеспечения сферы здравоохранения и предлагаются пути их решения, учитывая модели финансирования данной сферы в зарубежных странах.

Ключевые слова: сфера здравоохранения, финансовое обеспечение, проблемы финансирования, медицинское страхование.

In article has discuss basic problems of financial provision of health protection field and suggest the ways of solution, taking into account of financing patters of given field in foreign countries.

Keywords: sphere of health protection, financial security, problems of financing, medical insurance.

Велике значення такого блага, як здоров'я, зумовлює необхідність його охорони. Забезпечення населення лікувально-профілактичною допомогою високої якості та в достатньому обсязі залежить від адекватності матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я, професіоналізму й кваліфікації лікарів. Серед обов'язкових умов належної якості медичного обслуговування є фінансове забезпечення - один з основних чинників, що впливає на розвиток охорони здоров'я й соціально-економічну результативність галузі.

Складна економічна й політична ситуація в Україні, економічна криза й украї недостатнє фінансування системи охорони здоров'я призвели до того, що показники стану здоров'я населення України упродовж останніх десятиріч набули досить серйозних негативних тенденцій: зросли рівні смертності, захворюваності, зменшилась середня тривалість життя тощо.

Інтеграція України в Європейський союз потребує реформування галузей соціально-культурної сфери, також і охорони здоров'я. Це пов'язано з невідповідністю рівня медичних послуг вимогам, які ставляться до них в умовах функціонування європейської системи охорони здоров'я. Через недостатність бюджетного фінансування державна медицина в Україні не в змозі якісно виконувати

© Д.О. Гомон, 2014

ти свої функції, і тому надзвичайно актуальними сьогодні є проблеми пошуку додаткових джерел фінансового забезпечення установ охорони здоров'я [1, 108].

Метою статті є розгляд основних проблем фінансування сфери охорони здоров'я в Україні та пошук шляхів його вдосконалення, враховуючи зарубіжний досвід.

Дослідженням проблем і перспектив розвитку сучасної системи фінансування охорони здоров'я займається доволі широке коло вітчизняних вчених. Серед них ми можемо виділити наступних: Р. Богатирьова, І. Акімова, В. Глухова, О. Заглада, І. Когут та інші.

Враховуючи думки зазначених авторів, можна зробити висновок, що сьогодні національна система охорони здоров'я зіштовхується з двома дуже складними проблемами - катастрофічною нестачею ресурсів та їх нераціональним використанням.

За умов революційної ситуації, що склалася в галузі, яка, переважно за бюджетного фінансування, не має можливості не тільки розвиватися й вдосконалюватися, але й повноцінно виконувати основну свою функцію - збереження здоров'я населення, а більшість населення не спроможна оплачувати медичну допомогу в закладах охорони здоров'я, порушуються положення Основного Закону України про безоплатне надання медичної допомоги [2].

Саме недостатність виділених державою коштів на галузь спричиняє зменшення обсягу безоплатного медичного обслуговування, "затягування" проведення капітального ремонту приміщень медичних закладів, оновлення обладнання, порівняно низьку заробітну плату медичного персоналу. Необхідно зазначити, що крім обсягу фінансового забезпечення, вагомий вплив на якість медичного обслуговування має раціональне його використання.

Досі в Україні медичні заклади фінансуються, як колись у Радянському Союзі. Тоді кошти виділялися на кадри й ліжка, отож, чим більше їх було, тим більше грошей діставалось. Говорити про якусь економічну ефективність такої системи немає підстав [3, 102]

Аналіз проблем чинної системи фінансування галузі охорони здоров'я доцільно проводити, виходячи з тих завдань, які перед собою ставить держава в цій галузі.

Трьома фундаментальними цілями, які переслідує уряд у сфері охорони здоров'я, прийнято вважати:

Забезпечення рівного й справедливого доступу до медичних послуг: громадяни повинні мати доступ до певного гарантованого мінімального рівня послуг, у межах

якого медична допомога повинна надаватись залежно від потреби хворого в ній, а не залежно від здатності хворого за неї платити. Крім того, громадянам повинен бути забезпечений певний ступінь захисту від фінансових наслідків хвороби, і плата за цей захист повинна залежати від доходу особи, а не від індивідуального ризику.

Забезпечення мікроекономічної ефективності: якість допомоги й ступінь задоволення пацієнтів повинні бути максимально можливими при мінімально можливих затратах ресурсів.

Макроекономічний контроль за видатками у сфері охорони здоров'я: сектор охорони здоров'я повинен поглинати "розумну" частку ВВП. Хоча сам по собі факт високого рівня видатків на охорону здоров'я або їх швидкого зростання ще не може бути виправданням для їх обмеження, воно може стати необхідним, коли державна політика або недосконалість ринку у сфері охорони здоров'я приводитимуть до надмірного постачання послуг [4].

Відповідно до ст. 18 Закону України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" фінансування охорони здоров'я здійснюється за рахунок Державного бюджету України та місцевих бюджетів, фондів медичного страхування, благодійних фондів і будь-яких інших джерел, не заборонених законодавством [5].

Основною проблемою фінансування галузі охорони здоров'я є недостатнє бюджетне фінансування. Саме через недостатні обсяги фінансування й нераціональне використання наявних фінансових ресурсів, орієнтованих на утримання закладів охорони здоров'я, а не задоволення потреб населення в наданні медичної допомоги, призвело до того, що сучасна система охорони здоров'я характеризується низькою якістю медичних послуг і відсутністю мотивації медичних кадрів до якісної праці [6].

І хоча загальний обсяг фінансування охорони здоров'я з державного та місцевих бюджетів щорічно збільшується, проте об'єктивного покращення забезпечення галузі не відбувається, адже його розмір у душовому вимірі залишається дуже низьким, що зумовлює зростання частки особистих витрат населення (як офіційних, так і неофіційних) і заміщення безоплатної медичної допомоги платною. Основною причиною, на нашу думку, є те, що державні й комунальні заклади охорони здоров'я, маючи статус "бюджетних установ", згідно з вимогами Бюджетного кодексу України, фінансуються за єдиним можливим для цих установ методом постатейного кошторису. Відповідно, керівники таких лікарень не мають права самостійно оперативним перерозподіляти надані їм для використання кошти між різними напрямками витрат залежно від пріоритетних потреб конкретної лікарні (які, у свою чергу, мають відповідати конкретним потребам громади, яка обслуговується лікарнею). Будь-яка зміна кошторису вимагає прийняття рішення відповідною місцевою радою й дозволу місцевих фінансових органів [7].

Удосконалення механізмів державного фінансування та раціоналізація використання наявних ресурсів системи охорони здоров'я є, безумовно, вагомими інструментами забезпечення ефективності діяльності сфери охорони здоров'я та надання якісного медичного обслуговування населенню. Між тим, слід шукати ще й інші шляхи вирішення проблеми фінансування даної сфери [8, 24].

Так, Україні варто звернутися до досвіду зарубіжних країн. Реформа фінансового забезпечення охорони здоров'я України має відбуватися в рамках загальноприйнятих в Європі принципів соціальної рівності, справедливо-

сті й солідарності під час організації й надання послуг з охорони здоров'я, оскільки саме такий підхід дав змогу європейським країнам досягти високих показників стану здоров'я своїх громадян.

Досвід країн Європейського Союзу, а також країн Центральної та Східної Європи засвідчує, що механізм фінансування охорони здоров'я можна успішно вдосконалювати як у рамках бюджетного фінансування, так і соціального медичного страхування.

Найбільш ефективним шляхом покращення фінансування сфери охорони здоров'я в більшості країн світу вважають відмову від суто бюджетного фінансування й перехід на модель медичного страхування (приватного (добровільного) чи обов'язкового). Основною перевагою запровадження обов'язкового соціального медичного страхування, є цільовий характер внесків. Це забезпечує зміцнення фінансової бази системи охорони здоров'я й високий ступінь солідарності, незалежно від фінансової можливості людини.

При цьому в багатьох країнах Європейського Союзу держава бере участь у системі обов'язкового медичного страхування через бюджетні внески в тому чи іншому вигляді (або від імені певних категорій громадян, або у вигляді капітальних інвестицій, або іншим чином).

Отже, Україні потрібно зробити вибір, який полягає в наступному:

зберегти бюджетну систему фінансування;
запровадити систему обов'язкового медичного страхування;

чи створити змішану систему, запровадивши обов'язкове медичне страхування й зберегти при цьому роль уряду у фінансуванні певних елементів медичної допомоги [4].

Підсумовуючи викладене, можна констатувати, що на сучасному етапі розвитку української системи охорони здоров'я основним джерелом фінансування залишаються кошти державного й місцевих бюджетів, але вони поки не здатні забезпечити її належне функціонування. Україна відчуває гострий брак фінансових ресурсів у сфері охорони здоров'я. Доступ різних груп населення до медичних послуг також є нерівним. Тому для вирішення проблем фінансового забезпечення охорони здоров'я потрібно побудувати таку систему фінансування, яка б поєднувала в собі як бюджетне, так і позабюджетне фінансування охорони здоров'я.

Література

1. Глухова В.І., Красільнікова В.Ю. Проблеми фінансового забезпечення системи охорони здоров'я України / Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського. - Випуск 2/2009 (55). - Частина 1. - С. 108-112.
2. Карамішев Д.В., Вашев О.Є., Немченко А.С., Волос Б.О. Державна політика фінансування галузі охорони здоров'я в Україні. - [Електронний ресурс]: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/2/02.pdf>
3. Найштетік В. Економічні проблеми і концепція розвитку охорони здоров'я в Україні: наукова праця / Володимир Найштетік; Українська академія наук. Відділ економіки і управління. - Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2009. - 158 с.
4. Досвід країн Європи у фінансуванні галузі охорони здоров'я. Уроки для України. - [Електронний ресурс]: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/14_reviewbook_uk.pdf
5. Закон України "Про основи законодавства України

про охорону здоров'я" від 19.11.1992 № 2801-XII підстава 694-18. - [Електронний ресурс]: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>

6. Когут І.А. Проблеми та перспективи фінансування системи охорони здоров'я. - [Електронний ресурс]: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&Z21ID=&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/znpdau_2013_1_1_32.pdf

7. Рудий В.М. Роль органів місцевого самоврядування та місцевих державних адміністрацій у забезпеченні

реформ системи медичного обслуговування населення в Україні. - [Електронний ресурс]: http://www.niss.gov.ua/public/File/2011_table/1222_dop.pdf

8. Попченко Т.П. Реформування системи охорони здоров'я в Україні: організаційне, нормативно-правове та фінансово-економічне забезпечення. - К.: НІСД, 2011. - 41 с.

Гомон Д.О.,
аспірант ОДУВС

Надійшла до редакції: 14.10.2014

УДК: 351.766:35.086.2

ПОРЯДОК ПРИТЯГНЕННЯ ДО АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Русецький А. А.

Стаття визначає порядок притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб, зокрема, висвітлення процедури та особливостей притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб. Також зроблені актуальні висновки та пропозиції щодо порядку притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Ключеві слова: порядок притягнення, адміністративна відповідальність, юридичні особи, стягнення, правопорушення.

Статья определяет порядок привлечения к административной ответственности юридических лиц. В частности освещение процедуры и особенностей привлечения к административной ответственности юридических лиц. Также сделаны актуальные выводы и предложения о порядке привлечения к административной ответственности юридических лиц.

Ключевые слова: порядок привлечения, административная ответственность, юридические лица, взыскания, правонарушения.

Article defines the procedure for administrative liability of legal persons. In particular procedure coverage and features to administrative liability of legal persons. also made relevant conclusions and suggestions for the order instituting administrative liability of legal persons.

Keywords: bring order, administrative responsibility, legal persons, penalties offenses.

Кожен, хто вчинив будь-яке правопорушення, повинен відповісти перед законом за свої діяння. У зв'язку з цим у державі існує механізм притягнення винних до відповідальності. Залежно від характеру правопорушення виділяють різні види юридичної відповідальності, зокрема й адміністративну.

Отже, основним завданням держави є розвиток інституту відповідальності, зокрема адміністративної. Таке завдання реалізується шляхом вдосконалення порядку притягнення до адміністративної відповідальності порушників. Останніми можуть бути як фізичні, так і юридичні особи. Однак порядок притягнення до відповідальності за адміністративні правопорушення юридичних осіб недостатньо розроблений і нормативно регламентований. Саме цим і обумовлюється актуальність обраної тематики дослідження.

Загальні положення інституту адміністративної відповідальності, зокрема і юридичної особи, а також

© А.А. Русецький, 2014

порядок притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб неодноразово досліджувалися в працях Ю.П. Битяка, А.С. Васильєва, Є.С. Герасименка, О.Ю. Дрозда, О.Л. Жильцова, О.Т. Зими, Р.А. Калужного, А.Т. Комзюка, І.Й. Слубського, С.С. Студенікіна, С.А. Шепетька та інших. Однак незважаючи на таке різноманіття напрацювань у цій царині, залишилося ряд невирішених і дискусійних питань. Зокрема, висвітлення порядку притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб носить фрагментарний характер. Тому завдання цієї статті полягає у виділенні та висвітленні особливостей такого порядку.

На необхідність визнання юридичної особи суб'єктом юридичної відповідальності вказує зарубіжна практика. Так, наукові кола європейських та інших країн світу, досліджуючи проблему різкого зростання правопорушень і злочинів, що вчиняються юридичними особами, дійшли висновку про необхідність уведення інституту відповідальності юридичних осіб, яка вже давно запроваджена не тільки за вчинення адміністративних, а й кримінальних правопорушень. Так, наприклад, сьогодні їх кримінальну відповідальність встановлено у Франції, Фінляндії, Бельгії, Данії, Японії, Канаді, США, Кореї, Голландії, Норвегії, Австрії та деяких інших країнах. Адміністративну відповідальність юридичних осіб, причому кодифікованими актами, введено в Німеччині, Італії та Португалії. Слід відзначити, що цей інститут широко використовується в праві Європейської Спільноти [1]. Іноді в літературі зустрічається згадка й про так звану "квазікримінальну", а за суттю - адміністративно-кримінальну відповідальність юридичних осіб. Зокрема, таку відповідальність передбачено законодавством Швеції, Італії та Бельгії. В Італії, наприклад, таку відповідальність передбачено за порушення законодавства про свободу конкуренції, у Бельгії - у податковій, митній і сільськогосподарській сферах [1, 90-91; 2, 69-70; 3, 31].

Тому вважається більш вдалим визначення адміністративної відповідальності, сформульоване І.Й. Слубським. Учений пропонує її розуміти як частину примусових заходів, що містить негативну реакцію держави на винне й протиправне діяння, скоєне правопорушення та подальшу мету покарання правопорушника [4, 71-72]. Указане трактування відповідальності визначає її сутність і мету. До того ж воно не обмежує коло суб'єктів адміністративної відповідальності виключно фізичними особами. Але водночас воно й не вказує на можливість застосування заходів адміністративної відповідальності стосовно юридичних осіб.